

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 368/08-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. marca 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti E., s. r. o., T., zastúpenej advokátom JUDr. J. F., T., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 4 M Obdo 2/2004 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo spoločnosti E., s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 4 M Obdo 2/2004 **p o r u š e n é n e b o l o .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 368/08-11 z 5. novembra 2008 prijal na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti

E., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 4 M Obdo 2/2004 o mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti v podstatnom uviedla, že Okresný súd Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 20. mája 2002 č. k. 7Cb 126/00 zamietol jej žalobu proti spoločnosti K, a. s., o zaplatenie sumy 492 264 Sk s príslušenstvom. Rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 41 Cob 305/02 z 22. januára 2003

Generálny prokurátor podal na jej podnet 20. februára 2004 mimoriadne dovolanie proti rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu.

Podľa sťažovateľky najvyšší súd „... vo veci mimoriadneho dovolania pod č. 4 M Obdo 2/2004 konanie prerušil podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/91 Zb. o konkurze a vyrovnaní.“

Krajský súd na spoločnosť K., a. s., vyhlásil 16. septembra 2003 pod sp. zn. 36-24-K 30/2003 konkurz. Sťažovateľka si podľa vlastného vyjadrenia svoju pohľadávku v konkurze neprihlásila, pretože „... podľa rozhodnutí súdov, ktoré sú predmetom dovolacieho konania pohľadávka neexistovala. Pohľadávka môže vzniknúť až po rozhodnutí najvyššieho súdu, ak by vyhovel mimoriadnemu dovolaniu.“

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti uviedla, že následne sa obrátila na správcu úpadcu so žiadosťou, aby ako správca podstaty spoločnosti K., a. s., podal návrh na pokračovanie v prerušenom konaní o mimoriadnom dovolaní. Správca však na výzvu sťažovateľky nereagoval.

Sťažovateľka sa obrátila aj na generálneho prokurátora, aby požiadal najvyšší súd, aby vo veci prehodnotil svoj právny záver o prerušení konania, avšak tento požiadavku sťažovateľky odmietol, pretože by tým zasiahol do nezávislosti súdu garantovanej ústavou.

Preto sa obrátila priamo na najvyšší súd, aby tento vo veci konal a rozhodol, lebo podľa sťažovateľky nie je dôvod na prerušenie konania v zmysle § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“). V podaní najvyššiemu súdu sťažovateľka okrem iného uviedla, že *„konanie o mimoriadnom dovolaní z 20.2.2004... sa začalo po vyhlásení konkurzu na majetok žalovaného (16.9.2003) až dňa 23.2.2004, pričom ide o konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku podľa OSP, ktorého predmetom nie je rozhodnutie o majetku patriaceho do podstaty, resp. o nárokoch, ktoré majú byť z podstaty uspokojené, ale rozhodnutie o tom, či preskúmaným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, resp. práva alebo zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu“*. Najvyšší súd na toto podanie podľa sťažovateľky nereagoval.

Následne sa obrátila so sťažnosťou na prietahy v konaní priamo na predsedu najvyššieho súdu, ktorý jej odporučil, aby sa obrátila na konkurzný súd so žiadosťou o uloženie správcovi podať návrh, aby sa v prerušenom dovolacom konaní pokračovalo. Konkurzný súd sťažovateľke oznámil, že nie je účastníkom konkurzného konania, a preto žiadosti nemôže vyhovieť.

Správca podstaty neskôr oznámil sťažovateľke, že nedáva súhlas na pokračovanie v prerušenom konaní, lebo by to bolo v rozpore s § 14 ods. 5 zákona o konkurze a vyrovnaní. S týmto stanoviskom sťažovateľka nesúhlasila a oznámila to aj správcovi.

Najvyšší súd oznámil, že podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a vyrovnaní sa súdne konanie prerušuje zo zákona a súd rozhodnutie o prerušení konania nevydáva. Tento právny názor sťažovateľka nezdieľa.

Sťažovateľka argumentuje tým, že „pri prerušení konania, či už zo zákona, na návrh alebo inak (§ 109 OSP) súd je povinný vydať uznesenie o prerušení konania, odôvodniť ho, doručiť účastníkom konania s možnosťou podať proti nemu odvolanie v lehote 15 dní...“.

Preto sťažovateľka navrhla, „aby najvyšší súd vydal uznesenie o prerušení konania s možnosťou odvolania a doručil ho účastníkom konania. Po doručení uznesenia je možné odvolaním napadnúť uznesenie o prerušení konania. Najvyšší súd pokiaľ uznesenie nevydal, nekoná správne, spôsobuje prieťahy vo veci a porušuje naše základné práva na súdnu ochranu a prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, uvedené v čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“.

3. V petite prijatej sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že „najvyšší súd v konaní o mimoriadnom dovolaní vedenom pod sp. zn. 4 M Obdo 2/2004 porušil základné právo spoločnosti E., s.r.o., podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“. Zároveň sťažovateľka žiada, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadostučinenie v sume 100 000 Sk (3 319,39 eur) a zaviazal najvyšší súd nahradiť jej trovy konania v sume 23 419,-Sk (777,37eur).

II.

4. Ústavný súd vyzval najvyšší súd, aby sa k sťažnosti sťažovateľky vyjadril. Podpredsedníčka najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení z 12. novembra 2008 uviedla: „Nepovažujem za potrebné podrobnejšie sa zaoberať otázkou, či v konaní o mimoriadnom dovolaní po vyhlásení konkurzu na majetok spoločnosti K., a.s., sa konanie prerušilo zo zákona, alebo bolo potrebné o prerušení vydať uznesenie. Súdna prax a teória je jednotná v tom, že súdne a iné konania, ktoré začali pred vyhlásením konkurzu sa prerušujú vyhlásením konkurzu zo zákona. Domnievam sa, že znenie § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/91 Zb. o konkurze a vyrovnaní je v tomto jednoznačné...“.

Ak by bol správny názor sťažovateľky, že o prerušení musí súd rozhodnúť uznesením, proti ktorému je prípustné odvolanie vyvstala by otázka, kto by mal o odvolaní rozhodovať.

Domnievam sa, že pre posúdenie dôvodnosti sťažnosti je významné, či konanie o mimoriadnom dovolaní (ale aj o riadnom dovolaní) malo byť prerušené, bez ohľadu na to, či k prerušeniu dochádza ex lege, alebo až vydaním uznesenia. V súdnej praxi, až na výnimky prevláda názor, že príkaz stanovený v § 14 ods. 1 písm. d), pokiaľ ide o konania, ktoré sa týkajú majetku patriaceho do podstaty alebo nárokov, ktoré sa majú uspokojiť z podstaty, je bezvýnimočný a vzťahuje sa na všetky súdne konania, bez ohľadu na štádium konania, teda aj na štádium dovolacieho konania...

Považujem za potrebné upozorniť na to, že konaním dovolacieho súdu sťažovateľ žiadnu ujmu neutrpel. Ak mala byť pohľadávka veriteľa uspokojená v konkurze podľa zákona č. 328/91 Zb. o konkurze a vyrovnaní, musel ju v stanovenej lehote, resp. do skončenia určite etapy konkurzného konania do konkurzu prihlásiť. Podľa informácie zo správneho spisu, ale aj podľa znenia sťažnosti, sťažovateľ tak neurobil. I keby mal v dovolacom konaní úspech a v ďalšom konaní mu bola pohľadávka priznaná, nemohla by byť v konkurznom konaní ako neprihlásená uspokojená. Navrhujem preto sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Pre informáciu udávam, že po skončení konkurzu bol žalovaný K., a. s., 26. júna 2008 vymazaný v obchodného registra a Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 9. júla 2008 dovolacie konanie zastavil.“

Podpredsedníčka najvyššieho súdu ďalej poukázala na osobitosť predmetu dovolacieho konania a uviedla aj náčrt situácií, ktoré by mohli v takomto prípade nastať, a k akým „absurdným dôsledkom by mohlo viesť prerušenie dovolacích konaní v dôsledku konkurzu“.

5. Na ďalšiu výzvu ústavného súdu oznámila podpredsedníčka najvyššieho súdu, že netrvá na ústnom pojednávaní pred ústavným súdom, a zároveň zaslala ústavnému súdu zberný spis sp. zn. 4 M Obdo 2/2004.

6. Sťažovateľa prostredníctvom právneho zástupcu oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.

7. Ústavný súd sa pred rozhodnutím oboznámil s prílohami, ktoré sťažovateľka pripojila k sťažnosti, ako aj s vyžiadaným spisom najvyššieho súdu. Po prerokovaní veci na neverejnom zasadnutí senátu dospel ústavný súd k záveru, že postupom najvyššieho súdu v predmetnom konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora nebolo porušené označené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

III.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

9. Účel práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vymedzil ústavný súd vo svojej skoršej judikatúre tak, že „*Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu*“ (II. ÚS 26/95). Neskôr ústavný súd ustálil, že pod konaním, na ktoré sa vzťahuje čl. 48 ods. 2 ústavy, treba rozumieť nielen konanie prvostupňového súdu, ale aj konanie odvolacieho súdu a dovolacieho súdu (napr. I. ÚS 70/1998). Z takéhoto prístupu potom nevyhnutne vyplýva, že aj konanie, v ktorom najvyšší súd rozhoduje o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, patrí medzi konania, pri ktorých ústava garantuje ich účastníkom právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Je však

prirodzené, a ústavný súd to už vo svojej judikatúre zdôraznil, že každé namietané porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (napr. I. ÚS 3/00 alebo I. ÚS 7/02). Medzi kritériá, na ktoré ústavný súd tiež prihliada pri svojom rozhodovaní, patrí aj predmet sporu v posudzovanom konaní a význam sporu pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02 alebo II. ÚS 32/02).

10. Procesná situácia, v ktorej sa ocitla sťažovateľka, nepatrí medzi bežné situácie vyskytujúce sa v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov postupujúcich v občianskom súdnom konaní podľa Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Osobitosť tejto situácie bola vyvolaná tým, že v čase medzi podaním podnetu sťažovateľky na podanie mimoriadneho dovolania (11. marca 2003) a podaním mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora najvyššiemu súdu (23. februára 2004) bol vyhlásený konkurz na druhého účastníka súdneho konania (16. septembra 2003), ktorý vystupoval na strane žalovaného a voči ktorému bola napadnutými rozsudkami žaloba sťažovateľky zamietnutá. Vyhlásenie konkurzu na subjekt záväzkovo-právneho vzťahu, ktorý sa prípadne neskôr stane účastníkom súdneho konania, predstavuje bežné podnikateľské riziko, s ktorým sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti môže stretnúť každý podnikateľ.

11. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky prihliadal vychádzajúc z vlastnej viazanosti obsahom sťažnosti [§ 20 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] najmä na tieto relevantné ustanovenia právnych predpisov účinných v čase, keď najvyššiemu súdu bolo doručené mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora vo veci sťažovateľky.

Podľa § 10a ods. 3 OSP o mimoriadnych dovolaniach proti rozhodnutiam súdov rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Podľa § 243e ods. 1 OSP ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Podľa § 13 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní v uznesení o vyhlásení konkurzu sa musia veritelia vyzvať, aby prihlásili v lehote 60 dní odo dňa vyhlásenia konkurzu všetky svoje nároky s uvedením ich výšky, právneho dôvodu vzniku a ich zabezpečenie. Výzva musí obsahovať upozornenie, že na nároky, ktoré neboli prihlásené, sa nebude brať v konkurze zreteľ.

Podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a vyrovnaní vyhlásenie konkurzu má tieto účinky: súdne a iné konania podľa osobitného predpisu (napr. Občiansky súdny poriadok), ktoré sa začali pred vyhlásením konkurzu, sa prerušujú, ak sa týkajú majetku patriaceho do podstaty alebo ak sa týkajú nárokov, ktoré majú byť z podstaty uspokojené.

Podľa § 14 ods. 5 zákona o konkurze a vyrovnaní v konaniach prerušených podľa odseku 1 písm. d) s výnimkou konaní o pohľadávkach, ktoré treba prihlásiť v konkurze (§ 20), sa však pokračuje na návrh správcu, úpadcovho odporcu alebo nerozlučného účastníka konania. Správca sa stáva účastníkom konania namiesto úpadcu. Úpadca môže tento návrh podať, len ak tak neurobí správca v lehote určenej súdom, pričom v tomto prípade úpadca zostáva účastníkom konania. Neprerušuje sa však konanie o výživnom maloletých detí, trestné konanie a colné konanie. Procesné úkony uskutočnené v čase od vyhlásenia konkurzu do vydania rozhodnutia o prerušení konania podľa odseku 1 písm. d) sú neúčinné.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní veritelia dlžníka prihlásia svoje pohľadávky v lehote určenej v uznesení o vyhlásení konkurzu, a to aj vtedy, keď sa o nich vedie súdne alebo iné konanie podľa osobitných predpisov.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní v prihláške pohľadávky, o ktorej sa vedie spor, veritelia označia súd a uvedú spisovú značku; pri vykonateľných pohľadávkach pripoja aj rovnopis rozhodnutia (exekučný titul).

IV.

12. Reagujúc na námietky sťažovateľky, ktoré boli obsahom jej sťažnosti, ústavný súd uvádza:

12.1 Predovšetkým neprislúcha ústavnému súdu ako nezávislému súdnemu orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), aby podával výklad zákona o konkurze a vyrovnaní k otázke prerušenia súdnych konaní v dôsledku vyhlásenia konkurzu. Tvrdenie sťažovateľky v sťažnosti, že najvyšší súd konanie vo veci mimoriadneho dovolania prerušil je však nepresné. Ak pripustíme (pozri ďalej uvedené), že dôsledkom vyhlásenia konkurzu bolo prerušenie konania vo veci sťažovateľky na najvyššom súde, tak k prerušeniu konania došlo zo zákona (ex lege), a nie v dôsledku prejavu procesnej iniciatívy najvyššieho súdu. Dikcia zákona o konkurze a vyrovnaní „*súdne konania... sa prerušujú*“ neumožňuje urobiť ten záver, ktorý prezentuje sťažovateľka v sťažnosti, že „*pri prerušení konania, či už zo zákona, na návrh alebo inak (§ 109 OSP) súd je povinný vydať uznesenie o prerušení konania...*“. Tomu by napovedala dikcia zákona, ktorá je obsiahnutá v § 109 ods. 1, ods. 2 OSP, kde zákonodarca ustanovuje prípady, kedy „*súd konanie preruší*“, resp. kedy „*súd môže konanie prerušiť*“. Je zrejmé, že zákon o konkurze a vyrovnaní bol v rozhodnom čase v pozícii osobitného zákona vo vzťahu k všeobecnej úprave obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku, čo aj explicitne vyjadroval (§ 66e ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní). Výraz „*sa prerušujú*“ takto vyjadruje zákonný imperatív, ktorým je každý konajúci súd (vrátane najvyššieho súdu v konaní o veci sťažovateľky) viazaný a nemôže sa od neho odchýliť tak, ako to požadovala sťažovateľka. Z toho potom vyplýva, že na konanie najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora sa vzťahovala dikcia zákona o konkurze a vyrovnaní (lex specialis), teda že súdne konania sa prerušujú zo zákona.

12.2 Taktiež sa ústavný súd nestotožňuje s argumentáciou sťažovateľky, že „konanie o mimoriadnom dovolaní z 20.2.2004... sa začalo po vyhlásení konkurzu na majetok žalovaného (16.9.2003) až dňa 23.2.2004, pričom ide o konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku podľa OSP, ktorého predmetom nie je rozhodnutie o majetku patriaceho do podstaty, resp. o nárokoch, ktoré majú byť z podstaty uspokojené, ale rozhodnutie o tom, či preskúmaným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, resp. práva alebo zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu.“. Tým vlastne sťažovateľka predkladá právny názor, že konanie o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora je novozačatým konaním s právne relevantným začiatkom (podanie mimoriadneho dovolania najvyššiemu súdu) a právne relevantným koncom v podobe rozhodnutia najvyššieho súdu o ňom. S týmto názorom sa však ústavný súd nestotožnil. Občianske súdne konanie v obchodnej veci sťažovateľky sa začalo na okresnom súde a na základe ňou podaného odvolania pokračovalo na krajskom súde. Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora proti právoplatnému rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu sa týkalo tej istej obchodnej veci sťažovateľky, ktorá bola predmetom konania na okresnom súde a krajskom súde a v konaní na strane žalobcu a žalovaného vystupovali tí istí účastníci. Totožnosť predmetu konania a totožnosť jeho účastníkov neumožňujú urobiť radikálny záver prezentovaný sťažovateľkou, že konanie na najvyššom súde sa neprerušuje, lebo sa začalo po vyhlásení konkurzu. Konanie na najvyššom súde po podaní mimoriadneho dovolania bolo súčasťou konania (etapou, štádiom) v obchodnej veci sťažovateľky, ktoré sa začalo na okresnom súde podaním jej žaloby proti spoločnosti K., a. s., o zaplatenie sumy 492 264 Sk s príslušenstvom a definitívne sa skončilo až uznesením najvyššieho súdu z 9. júla 2008, ktorým tento konanie o mimoriadnom dovolaní zastavil. Taktiež ústavný súd konštatuje, že predmetom konania na najvyššom súde bolo v konečnom dôsledku rozhodovanie o nároku (pohľadávke) sťažovateľky, ktorý mal byť uspokojený z podstaty. Preto je ústavný súd toho názoru, že konanie pred najvyšším súdom vo veci sťažovateľky bolo v dôsledku vyhlásenia konkurzu na účastníka tohto konania v pozícii žalovaného ex lege prerušené [§ 14 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a vyrovnaní].

12.3 Za osobitne významnú z hľadiska rozhodnutia o porušení práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v právnej veci sťažovateľky považoval ústavný súd skutočnosť, že

sťažovateľka si neprihlásila svoju pohľadávku zákonom predpísaným spôsobom v konkurze. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že pohľadávku si neprihlásila preto, lebo podľa rozhodnutia okresného súdu v spojení s rozhodnutím krajského súdu táto neexistovala a mohla vzniknúť len po rozhodnutí najvyššieho súdu. Uvedené tvrdenie sťažovateľky je nepresné.

Rozhodnutím súdov (okresného súdu, krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu) v obchodnej veci sťažovateľky totiž predmetná pohľadávka vzniknúť nemohla. Pohľadávka, ktorá bola predmetom konania, bola pohľadávkou na zaplatenie kúpnej ceny za dodaný tovar a vznikla (mohla vzniknúť) zo záväzkovo-právneho vzťahu medzi sťažovateľkou a spoločnosťou K., a. s. Z tohto právneho vzťahu vznikla (mohla vzniknúť) sťažovateľke pohľadávka na zaplatenie dohodnutej kúpnej ceny za dodaný tovar a spoločnosti K., a. s., záväzok na zaplatenie tejto kúpnej ceny.

Súdy potom v konaní nerozhodovali o vzniku tejto pohľadávky, ich rozhodovanie nemalo konštitutívny charakter, ale naopak ich rozhodovanie malo charakter deklaratórneho rozhodovania o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva [§ 80 písm. b) OSP]. Pohľadávka sťažovateľky teda nemohla vzniknúť ani rozsudkom najvyššieho súdu, ktorý by mohol rozhodnúť (ak by vyhovel mimoriadnemu dovolaniu) len tak, že by napadnuté rozhodnutie (rozhodnutia) zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie odvolaciemu súdu alebo prvostupňovému súdu.

13. Neprihlásenie pohľadávky v rámci konkurzu potom ústavný súd považoval tiež za dôležitú okolnosť z hľadiska namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov najvyšším súdom, a to vzhľadom na už vymedzené kritérium, ktorým je význam konania pre sťažovateľku. Neprihlásenie pohľadávky malo ten právny následok, že sa na ňu v konkurze spoločnosti K., a. s., nemohol brať zreteľ. Uvedené správne konštatoval vo svojej odpovedi sťažovateľke aj správca konkurznej podstaty spoločnosti K., a. s., a napokon aj podpredsedníčka najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti. Ústavný súd sa v tomto smere stotožnil s argumentáciou najvyššieho súdu, že aj keby mala sťažovateľka v dovolacom konaní úspech a v ďalšom konaní okresného súdu, resp.

krajského súdu jej bola pohľadávka priznaná, nemohla by byť v konkurznom konaní ako neprihlásená uspokojená. Preto sťažovateľka v dôsledku postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 M Obdo 2/2004 neutrpela ujmu na svojich právach.

14. V závere ústavný súd dodáva, že podanie návrhu správcu na pokračovanie v konaní, ktorého sa sťažovateľka voči správcovi opakovane domáhala, by nebolo v súlade s právnou úpravou konkurzu účinnou v rozhodnom čase. Táto totiž, ako bolo už uvedené, síce počítala s možnosťou, že správca podá návrh na pokračovanie v prerušenom konaní, avšak táto možnosť sa netýkala konaní o pohľadávkach, ktoré bolo treba prihlásiť v konkurze.

15. S ohľadom na uvedené ústavný súd uzavrel, že konaním najvyššieho súdu nebolo porušené ani právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (sťažovateľka sa nedomáhala vyslovenia porušenia tohto práva v petite sťažnosti, len v rámci jej obsahu na toto právo poukazovala, pozn.) a ani právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V konaní najvyššieho súdu vedenom pod sp. zn. 4 M Obdo 2/2004 ústavný súd vzhľadom na všetky relevantné popísané okolnosti prípadu sťažovateľky nezistil zbytočné prietahy, ktoré by signalizovali porušenie jej práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Primárnym dôvodom rozhodnutia ústavného súdu bola existencia zákonnej prekážky (vyhlásenie konkurzu na účastníka konania a s tým spojené prerušenie konania), ktorá bránila najvyššiemu súdu vo veci sťažovateľky konať. Ak najvyšší súd podľa účinnej zákonnej úpravy konať vo veci sťažovateľky nemohol, nemohol ani porušiť jej právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ako však už bolo uvedené, ústavný súd za dôležitý faktor považoval aj neprihlásenie si pohľadávky sťažovateľkou v konkurze. Totiž, ak by aj najvyšší súd meritórne o mimoriadnom dovolaní rozhodol v prospech sťažovateľky a v jej prospech by následne rozhodol aj okresný súd, resp. krajský súd, tieto rozhodnutia všeobecných súdov by vzhľadom na nemožnosť uspokojenia jej pohľadávky v konkurze a následný výmaz spoločnosti K., a. s., z obchodného registra boli prakticky bezvýznamné.

16. Keďže sťažnosti vyhované nebolo, neprichádzalo do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktorého sa sťažovateľka domáhala, a ani priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. marca 2009